

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/18/2019
Identifikačné číslo spisu:	5417200604
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5417200604.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K., bývajúceho v X. zastúpeného Advokátskou kanceláriou LM & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Budmericiach, Jána Rášu 793, IČO: 47 253 690, proti žalovaným 1/ Y. a 2/ G., bývajúcim v G., o určenie vlastníctva, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 5/2017, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 28. júna 2018, sp. zn. 11 Co 300/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 2. júna 2017, č. k. 7 C 5/2017-131, odmietol podanie žalobcu zo dňa 30. augusta 2016 označené ako „Žaloba o určenie vlastníctva podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku“. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä ustanovením § 129 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že predmetné podanie nespĺňa všetky náležitosti v zmysle § 127 ods. 1 CSP v spojení s § 132 ods. 1 CSP. Žalobca nepredložil dôkazy, na ktoré sa odvolával, a ktorých povaha to pripúšťa. Najmä však v žalobnom petíte nešpecifikoval dostatočne geometrickým a polohovým určením a zobrazením v katastrálnej mape alebo v geometrickom pláne s uvedením parcelného čísla a druhu pozemku, nehnuteľnosti, ohľadom ktorých sa domáha určenia vlastníckeho práva. Žalobca tak neučinil ani po výzve súdu uznesením zo dňa 24. apríla 2017 v určenej lehote, hoci bol poučený o následku neodstránenia nedostatkov podania, že toto bude odmietnuté. Pre nedostatky podania súd v konaní nemohol pokračovať.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 28. júna 2018, sp. zn. 11 Co 300/2017, napadnuté rozhodnutie potvrdil a žalovaným 1/, 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že jednoznačné a zrozumiteľné vymedzenie uplatňovaného nároku, resp. žalobného návrhu je základnou obsahovou náležitosťou každej žaloby. Len pokiaľ je zrejmé, čo je predmetom konania, o čom sa má konať, ako žalobca chce, aby súd rozhodol, možno o žalobe vecne rozhodnúť. Vymedzenie žalobného návrhu bolo nedostatočné pre

pokračovanie v konaní. V rámci odvolania žalobca síce doplnil svoje podanie o fotokópiu katastrálnej mapy s farebným vyznačením, avšak v danej súvislosti nebol dostatočne dôsledný pri formulácii konečného žalobného návrhu. Žalobca v odvolaní poukázal na pôvodnú formuláciu žalobného návrhu, pokiaľ však dodatočne pripojil predmetnú fotokópiu katastrálnej mapy s farebným vyznačením, pôvodný žalobný návrh neupravil, nezmenil s ohľadom na túto novú listinu. Odvolací súd doplnil, že bez ohľadu na vyššie uvedený nedostatok, ktorý by už sám osebe predstavoval prekážku ďalšieho postupu v konaní, poukázal na obsahovú nejednoznačnosť, resp. rozpornosť žalobcom vymedzeného žalobného petitu s predmetnou listinou - fotokópiou katastrálnej mapy s farebným vyznačením spornej pozemkovej plochy. Totiž, žalobca sa domáha určenia vlastníckeho práva k dvom pozemkom, špecifikovaným len výmerou, a to 259 m² a 338,50 m², a tým, že tieto sú aktuálne zahrnuté v pozemkoch parc. č. XXXX, XXXX, XXXX/X a XXXX, zapísaných na LV č. XXXX, vedenom pre kat. územie G., avšak na predmetnej fotokópii katastrálnej mapy je jednou farbou vyznačená jedna súvislá plocha. Zároveň, aj keď sa možno domnievať, že rozdelenie tejto spornej plochy na dva „požadované“ pozemky pravdepodobne súvisí s ich pôvodným pozemnoknižným evidovaním PK parcely č. XXX a č. XXX, resp. ich časti, aktuálne už pozemnoknižná evidencia nemá význam z hľadiska toho, ako žalobca označí plochu, vo vzťahu ku ktorej sa domáha určenia vlastníckeho práva, že ide o dva pozemky, nakoľko ide o súvislú plochu, môže ísť o jeden pozemok. Pokiaľ žalobca žiada určiť vlastníctvo k dvom pozemkom, potom bolo namieste špecifikovať, súčasťou ktorých aktuálne existujúcich pozemkov je ten ktorý nový požadovaný pozemok, či je súčasťou všetkých štyroch aktuálne existujúcich vyššie označených pozemkov, alebo len niektorého z nich alebo viacerých z nich, prípadne farebne odlíšiť oba nové požadované pozemky v náčrte vo fotokópii katastrálnej mapy. Odvolací súd tiež zdôraznil, že v zmysle ústavných princípov nestrannosti súdu a rovnosti postavenia sporových strán je neprípustné, aby bezprostredne súd vlastnou činnosťou nahrádzal plnenie povinností sporovej strany, a tým ju bezdôvodne zvýhodňoval oproti protistrane. V danom prípade ani odvolací súd nemohol na základe vlastných úvah konštruovať žalobný návrh a to úplne zásadným spôsobom vymedziť predmet konania. Aktuálne konanie je totiž konaním sporovým, v rámci ktorého je súd „len“ nezávislým arbitrom, bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno spočíva na pleciach sporových strán, v aktuálne prejednávanej súvislosti bremeno formulácie žalobného návrhu zaťažuje žalobcu, ktorý je zastúpený advokátom. Vychádzajúc z uvedených úvah o nedostatočnosti žalobného návrhu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne, keď podanie žalobcu, ani napriek výzve súdu nespĺňalo minimálne zákonné požiadavky na to, aby mohlo byť vecne posúdené. Doplnil, že rozhodnutie o odmietnutí podania nepredstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej, a teda žalobca sa môže domáhať svojich nárokov na súde kvalifikovaným spôsobom.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, keď súdy nesprávnym procesným postupom mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žiadal napadnuté rozhodnutia oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Poukázal na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že konajúce súdy neboli nezávislým arbitrom nad oboma stranami, pretože výrok uznesenia súdu prvej inštancie o odmietnutí žaloby žalobcu a v jeho nadväznosti výrok uznesenia odvolacieho súdu o jeho potvrdení je v rozpore a bez rozumného a spravodlivého základu s vecou samotnou, čomu oba súdy iba účelovo prispôsobili odôvodnenia týchto uznesení. Obe napadnuté uznesenia sa tak stali svojvoľnými, právne neudržateľnými, nepreskúmateľnými a tým arbitrárnymi, naviac neobsahujú objektívne a tým ani dostatočné zhodnotenie skutkového a právneho stavu s tým, že popierajú postavenie žalobcu, ktorému neposkytli účinnú a nespochybniteľnú ochranu jeho práv. Z uznesení je zrejmé, že spor nebol zhodnotený ani zdôvodnený objektívne, ale jednostranne v prospech žalovaných, ktorým sa tak poskytla väčšia a jediná ochrana ich práv bez toho, aby na to z konania vyplynul dôvod. Poukázal na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. Obdo 13/98, podľa ktorého jednou zo základných zásad súdneho konania je, aby ochrana práv strán konania bola rýchla a účinná, aby si súd pre svoje rozhodnutie zadovážil dôkazy, ktoré pre posúdenie veci sú dôležité a rozhodol na základe zisteného skutkového stavu.

4. Žalovaní 1/, 2/ navrhli dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či tento mimoriadny opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného procesu osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. V danom prípade žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ poukázal na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že konajúce súdy neboli nezávislým arbitrom nad oboma stranami, pretože výrok uznesenia súdu prvej inštancie o odmietnutí žaloby žalobcu a v jeho nadväznosti výrok uznesenia odvolacieho súdu o jeho potvrdení je v rozpore a bez rozumného a spravodlivého základu s vecou samotnou, čomu oba súdy iba účelovo prispôbobi odôvodnenia týchto uznesení. Obe napadnuté uznesenia sa tak stali svojvoľnými, právne neudržateľnými, nepreskúmateľnými a tým arbitrárnymi, naviac neobsahujú objektívne a tým ani dostatočné zhodnotenie skutkového a právneho stavu s tým, že popierajú postavenie žalobcu, ktorému neposkytli účinnú a nespochybniteľnú ochranu jeho práv.

11. Pokiaľ podľa obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z toho, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a arbitrárne a odôvodnenia rozhodnutí oboch inštancií sú nepreskúmateľné, zmätočné a nesprávne, dovolací súd uvádza nasledovné.

12. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola ale už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu než je zmätočnosť, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti a nedostatku v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie,

dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd aj za účinnosti CSP (§ 420 písm. f/) nevidí dôvod sa odkloniť.

13. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blíži k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných vád alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, sťažnosť č. 52854/99, rozsudok z 24. júla 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8262/02, rozsudok z 23. júla 2009).

14. Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie ako výnimky druhej vety stanoviska R 2/2016. Je potrebné prisvedčiť základnej argumentácii dovolateľa, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. O porušenie tohto práva žalobcu ale v preskúmvanej veci nejde.

15. Dovoláním napadnuté uznesenie uvádza celkom jasné dôvody, pre ktoré napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí podania potvrdil. Zrozumiteľne uviedol, že žalobca dostatočne jasne nešpecifikoval nehnuteľnosti, ku ktorým sa domáha určenia vlastníckeho práva, a to ani po výzve súdu a poučení o následkoch neodstránenia väd. Aj dovolací súd je názoru, že predmetné podanie nespĺňa všetky náležitosti v zmysle § 127 ods. 1 CSP v spojení s § 132 ods. 1 CSP. Žalobca nepredložil dôkazy, na ktoré sa odvolával, a ktorých povaha to pripúšťa. Najmä však v žalobnom petite nešpecifikoval dostatočne geometrickým a polohovým určením a zobrazením v katastrálnej mape alebo v geometrickom pláne s uvedením parcelného čísla a druhu pozemku, nehnuteľnosti, ohľadom ktorých sa domáha určenia vlastníckeho práva. Žalobca tak neučinil ani po výzve súdu uznesením zo dňa 24. apríla 2017 v určenej lehote, hoci bol poučený o následku neodstránenia nedostatkov podania, že toto bude odmietnuté. Pre nedostatky podania súd v konaní nemohol pokračovať.

16. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Vo svetle týchto rozhodnutí aj Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie

sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu.

17. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že s účinnosťou od 1. júla 2016 vstúpil do platnosti nový Civilný sporový poriadok, ktorý zaviedol zásadu kontradiktórnosti konania, čo znamená že sú to strany sporu, ktoré majú povinnosť súdu predkladať dôkazy na podporu svojich tvrdení, a nie je to súd, ktorý má povinnosť z vlastnej iniciatívy dôkazy vyhľadávať zabezpečovať, nakoľko by porušil jeden zo základných princípov civilného sporového konania, a to princíp rovnosti zbraní.

19. Rovnako dovolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že napadnuté uznesenie o potvrdení uznesenia súdu prvej inštancie o odmietnutí žaloby nie je rozhodnutím vo veci samej, teda žalobcovi nič nebráni, aby sa znovu obrátil so žalobou o určenie vlastníctva na súd, v ktorej jasne a konkrétne vyšpecifikuje, o určenie vlastníctva ku ktorým nehnuteľnostiam sa domáha.

20. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a jeho odôvodnenie ako celok nie je zjavne arbitrárne, nepreskúmateľné v takom rozsahu a do takej miery, že by súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že by boli zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné či už s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd alebo s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, alebo v rozpore s ustanovením o odôvodňovaní rozhodnutí § 220 CSP tak, ako to má na mysli § 420 písm. f/ CSP.

21. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

22. V dovolacom konaní súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.